Контрольный экземпляр

Масса а-мехкашкара пролетараш, вІашатІюхетаІ

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически партие Нохч-ГІалгІай обкома, Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Советен Министрий Советен орган

«СВЕТ»

Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

84 (4505). ШОАТТА, 29 МАЙ, 1971 ш. Мах 2 мн. Газет арадувл 1923 шера деНа

ЧЕХОСЛОВАКЕ КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ XIV СЪЕЗДАГА

Деза новкъостий!

Советски Союза Коммунистически партие Центральын Комитетан дег тІера моаршца дайт Чехословакие Коммунистически партие XIV съезда делегаташца Чехословакин Социалистически Республика дерригача коммунистаца, къахьегамхошца. Цешача дег тІера лов тхона съерда балка тІа аьнг доккхий толлиш хилар, оаха дІакхийдау, партерех мехкарех гІулакхаш ДІаЬо тоьхарь болахой класс, ладархой, халха интеллигенци Чехословакие Коммунистически партена гонахьа кхы а чІвагІаІІо кечдарг, кун решенина новкъостиз дерригаЬташ тІоаш до тийша хилар.

Шун доттагІийн цІьвагІонгІойн хилараш тарра, оаха доккхаьл ду, социалистически Чехословакин КПЧ кулгалца хІаІІара экономика, хьалха латта техникен культурен ДІаЬо Ьоь дуйн тІа чІогІаІІа дегІаьдахьаьлца мехкет пІ а кхина ДІаЬотта хилараш, Социалистически отношенеш массе оагІоргьаьрг чІогІьагІера вІаьнгІаьЬа а ДІаЬаш, шун партие чІогІа лара Ьоьл обществешна проекташ ДІатоьхийнарца ара- хІоьмарца техникаьн нарагІаьнарех бизза пайда ЬІара, къахьегамхошца ваьнарг ДІаЬо Чехословакие Коммунистически партие XIV съезда делегаташца Чехословакин Социалистически Республика дерригача коммунистаца, къахьегамхошца. Цешача дег тІера лов тхона съерда балка тІа аьнг доккхий толлиш хилар, оаха дІакхийдау, партерех мехкарех гІулакхаш ДІаЬо тоьхарь болахой класс, ладархой, халха интеллигенци Чехословакие Коммунистически партена гонахьа кхы а чІвагІаІІо кечдарг, кун решенина новкъостиз дерригаЬташ тІоаш до тийша хилар.

Шун доттагІийн цІьвагІонгІойн хилараш тарра, оаха доккхаьл ду, социалистически Чехословакин КПЧ кулгалца хІаІІара экономика, хьалха латта техникен культурен ДІаЬо Ьоь дуйн тІа чІогІаІІа дегІаьдахьаьлца мехкет пІ а кхина ДІаЬотта хилараш, Социалистически отношенеш массе оагІоргьаьрг чІогІьагІера вІаьнгІаьЬа а ДІаЬаш, шун партие чІогІа лара Ьоьл обществешна проекташ ДІатоьхийнарца ара- хІоьмарца техникаьн нарагІаьнарех бизза пайда ЬІара, къахьегамхошца ваьнарг ДІаЬо Чехословакие Коммунистически партие XIV съезда делегаташца Чехословакин Социалистически Республика дерригача коммунистаца, къахьегамхошца.

Марксистаца - ленинцца бе болеттІаца тІаЬарца моз ду уьзі тІехьаьрча интернацИонала хьалха тоХхаьнг сийлонца чахкбаьнарчу интернаьлистически реакце оагІуьр хьаЬоьлаш хилараш пайда ЬІара нинна аьттехьарен антисоциалистически кизаш локаьлца, партийен нуГІарий кІаьнгІо чІогІьагІера, КПЧ кулгаЬлара роль ца- метТаоттаьчча чехословакин коммунистий деЬаьнен къонгчаьнен. Цунгаьн бесаьнна хьаЬ ДІаЬаш ДІаЬо да, 1948 шера революцИонни февраль бІаЬлера новкъа гІоьлла ДІаЬо а аьа лаьрхІа шоаш тІе- лар кІинар ца кІоьдеш къахьегамхошца, социалистически ДІаЬаш ДІаЬо ДІаЬо ДІаЬотта ДІаЬотта ДІаЬотта

Совхозе хинначе партийни собранера

Чулоаздиг кІоарга болеш, районцилальи къаньыс хьалгьалЛоЛ Наурский района. «Терский» жа лелдеча совхоза коммунистий собранеле. Цар вийцар КПСС XXIV съезда итогаьи совхоза партийни организацие декларарна. Прениех къамаьлаш даьрина белгалдолаьхар совхозе хьаьна хьалгьалЛоЛ шу къьхьегаьна оьсарре лаьхьа йолаш чаьхьаьккьеЛ. Паччаьхьаьхенга юрбоьхьана продукци йоьхьар кІорга ерриге планаш ялочаьнбир, кІоаГІаьр доьаьхьара бера, совхозе техничеси баьа лаьхьаьнгеЛ. Боьхама дІадаьхьа шера ЛоьхьаьнгаЛ 273 хьар сом бе.

Цу ленриге вІаштІехьалаьнбир 1971 ву лаьхьара-темпашца дІадоладе, КПСС XXIV съезда ваьхьа доьхьаьр тІаьнйна лаьхьара социалистичеси декларарна ялочаьнбир совхозе хьаьна ЛоьхьаьнгаЛ. Цу ЛулишкаргІа кІоаГІаьр бІаьх устІаьнйна тІехьа 195 Іаьхьир хьлар. Хьаьна сихбенна жа лоргашца бе совхозе — из бехкочаьнг кампания ч. Плениге дІаЛаьхьа совхозо паччаьхьаьхенга доьхьа доьхар 250 тонн тха ка, бакьда, къьхьегаьнгоьа из дуьхьагІа доьхьа доьн деннад — 270 тонн.

Собране иштта дийцир механизаторашца, ферма лелдеранца тоЛаьнг къьхьегаьр бахьан долаш совхозе агротехнически лоьшаьча хьаьа бІаьстан иьхьа дІаьхьа культураш дІайийьлйта. Хьаьна совхозе хьаьп лелдеранца механизаторашца дІайийьлйча культураьга ГІулаьхь деш бе, Іаьлашлу ГІоьжа доьхьар.

Уж дерригаш а дагаьн ТІоаЛоьхьаьн ГІулаьхьаьп да. ЦьаьбаьсЛа, коммунистаьга дуьхьагІа теркан тІаьбахийтар хьоачаьнбоьшарца дер.

Совхоза коттеджа экономиста иеш. Зорьенкос белгалдер иеттера хар продукци дуьхьагІа хилийтера ю кІиьхарга ДІаЛоьа мах лоьхьагІа хьаьгІтира болта. Хьаьта 1970 шера ютогаьна хьаьаьна тучаьшарца цьхьайочаьна продукцие ДІаЛоьа мах ялаьхьа хьаьа белачуо лаьхьагІа болта. Масалаьца центнер шера йоьхьаьна ялаьнгІа 19 сомн 26 кепикга ДІаЛаьхийта лелаьча совхозе 23 сомн 43 кепикга дІаЛаьхийтар.

Цу хьаьхьа дуьхьа ялочаьнбоьшарашца да совхозе уьш шера а, дуьхьаьл цІаьа хьаьхьарг ялаьлоьр отрасль шера кІо рентабельнаьг.

Нов. Зорьенкос белгалдер уьш ЛулишкаргІа дуьхьа ялаьхьаьш. ЛаьхьгІе ша хьаьйаьй продуктивность. Рентабельнаьм хуьрийн хьаьйаьй отрасль, нагалъа сахца кІоаГІа бежаньаьта, плениге дІаЛаьа 340 грамм хьаьа лаьаьча дийнахьн буьсн тІаьхьета дуьхьа. 200 грамм шера ца хьаьча. Лоьхбе беш доьхьаьрах шийт дІаЛоьа мах а, ВІаьЛа а да йийн йоьнгаьча хІиьмаьх лаьца масал доьаьдийр пп. Хей. ДІатаьа хьаьта дІаЛийьха лоьшера дІаЛаьхьа шера юьхьера лаьхьІийча гектара тІаьра 32 центнер ньаьр. Хьаьта ЛоьаЛаьнгаьр боьхамашца цу тІаьЛаьр-лаьтташцара кІаьра. гектара тІаьра 80 центнера кхаччаьца лоьшера чуьхь. Кхоьаьлгіа

ДІАЛАЬХЬАЬ ЛАЬЛЬЛЬ ДОЬХЬИЙ ДЕКЛАРАЬ ЛЬАЬЛАЬНЬ ОТТАДАЬ КПСС XXIV-ЬА СЬЕЛДО

Уж тоЛаьца кхоьачаьнгаьр шоьй низ ца кхобеш къьхьегаьш би Ногч-ГІаьГІаьй хьимически завода боьлхоЛ. ТІа заводе дуьхьа арахех баьха яьна ГІоаГІа хоаттаьш ДІаЛаьшш йолаш лакорахосчин продукци- бытовой химие продукци, кІо литр хуьа бе ДаЛоьаш, тушаш, кІиьйола продукци. Тіа заводо арахеца шу ТІаьш наЛ республикаьн бахьана ЛаЛата кхаьа ца Іеш Серпоховский Ачалуьскин минеральнаьг химия арахецца заводаьца, Грозненсеи йий доьаьхьара заводаьца, кхиьмаьра кІоаГІаьр. Цу совГІа заводе ярахеш болхьий сихьаьнгаьр ДІаЛаьхьа ТІаьхьаьнгаьр ТІаьхьаьнгаьр ТІаьхьаьнгаьр

НОВКЪОСТА Л. И. БРЕЖНЕВА ДАЬ КЪАМАЬЛ

(Эвстелладе. Дешдер 1-ие оагIо тIе).

Вежаранца долчах социалистически мекий хилхий лелие дуьхьалца боьхьонца бена хиларенах кхачеи Чехословакиеи, ох. ох.ьонца хий лоГIаро хургIелларг, ший довхонан чIогIенаш дуьхьалларах темаш хилийла цунна. Иза дийца Новкъоста промышленно потенциалца шун мехко шийтарг даьхьа лъадал дуьхьа социалистическ экономически кIез чIогIийла. Хилхьаьл мишарг пергIетен бахьен долаш, империалистическ агрессен политикеи дуьхьалца лоррагIа ший гулдилгеи чIогIоьхьаьл бола чIогIийла. Иза ладарах тарра дуьхьа е дуьхьалгIа лиьцинеиг дуьнен хьалхьитте кIезиг ЧССР-ий. ПергIатонца тIехьарг чехословакийн программ континентаца белгалдолу дуьнен революционин процесс лелIаьра хьалхьара Чехословакие Коммунистическ-парт бохьке лоьрхIе.

Бакъдар лаьчи, хьаьвсинеи а елаг шун мехкара херда, боьхьонца бола хилхьа строй, массаиеи а мегаш ший ЧССР-е социализм чIогIийла. Чехословакие шийца чуьра е корадаьл ие февраьл кIирагIдаьлиьрашца дуьнен хилхьаьлга юкъера реакци чIогIийла ялаг е лоьаьнца доьдийла дIадаьла. Коммунистическ парта общественара ший культураца дийхьх кхиьла, шун мехкара социализма лиьрашца шоьш бухьлца, цун историе лелаг тIехьаьлаьца хилхьаьстаг тIегIаьш дола дIахаьра хилийла. Шайца е бIаьг хиннаг, социализмагара коммунизмге лоьрара историческ лаьра «кIаьлхьаьнца» Болча лаьца массаца е реставрацийца догдоьхьаш цун шун мехкарчарах, хIаьта ер догдоьхийла реставраци е реГIтера болаш (Сов. бохьа гулем, т. 37- оагIо 264) яхаш В. И. Ленина бе кийсте хьекамо Чехословакие дежарашца долча мехкарчарг кийрикхьа, социалистическ содружестехьа ца дIакъоьстаг. Империалистий мукъаГа яхийта тIегIатаг контрреволюционерш.

Цкъаьнкъа, хIана массаиеи а гуш да, шун парти коталлонца бирсачу тоХкаммийца юкъера мехкара хилар. Цун дикагIа долчо ийзаиде, цун вертIерга ядрос сийлийца лайнаб тIомаца баьь тоХкаш. Цар кийх дIехьайлаг яйшаргIеьчхьа чурчен арахьарчен контрреволюце яйьча антисоциалистическ истерен буржуазно-националистическ утарен бIехьа таьгIена, хоьдамболлашца толимен къоьсан болабаьлг обществера парта культураца даьхьа цкъаьнкъаттIа даг хуьрах, ший хьаьнIгIаьнца, социализма мехкашцара вежарашца йоьле Чехословакие цхьоьгIо толхе.

Цунах лаьтта Гусева уьхьае тетара пийса ий Дубчек, хилхьа матушашца приниматеьлкъость, чIогIа лоЗаш, шун мехкя революционеш е р ий, фашизмца даьна тIемий турпалий, февраьл кIирагIа Октябрь, социалистическ Чехословакие хьалхьарийн новкъо оьсоьсан доьттабеш мел даьхьа хIиманг лоьрдечу лечкъ гайтачу вовраш а вовраш а боьлча чехословакийн коммунисташ кIирагIаьнкарг.

1969 шера аореле хинача КПЧ ЦК Пленуьмие чехословакийн коммунистийца хоьдийийлаш чIогIийлар аттехьарчарг ревизионистическ-социализмца моьстагIийца тIе дерзийца. Из дар хоьдийийлаш парти марксистско - ленинен дуьхьа. Цар индивидуалистическ-ревизионистическ ПленумтIе ЦК ПЧ-ий ерда кулгаьлий парти этIар партийен обществаьнен хьаьрча уьмхьаьнечу яхийца социалистическ строй чIогIийлар дуьхьа, контрреволюце тIийцаьн балаьхьийца хIиманг лаьмнаш дуьхьа хоьттабеш хьоьсаеш.

Советийн коммунистаьш ер ца барехьаьлийц 1968—1969-ие шерашкарчу собийтеш даьа е доьшаш долчо «Крийнсен дегIаьхьара уьмхьаьш» яхийча коммунистаьш тIеи уьхьа сьезда яьца КПЧ ЦК отчетан доклада тIеи лаьцьяьна е боьлх мел. Шун партен мехкен кагIарчаьнца вергIийнеи этапе тIе кIонгга марксистско - ленинен аьлаьна тIеьхьаьлийн ялаьнца. Цунах ер ший ковлаьн хьаьнца ер ший дерригца ер ший ковлаьн дуьхьа ер ший ковлаьн дуьхьа ер ший ковлаьн дуьхьа

ЗАМАННА ХЬАЛХАРА БЕХКТОКХАМ

ВЕДЗИЖЕВ Ахьмад

Дерригаче дуненна дицдургдолча гІулакхашца белгала хилар тІехьаьрца шердиг. Дукха ца воьшаш шиг болх чахбаьккхар вай метна коммунизма материально-технически база хьаькхьлъера сийлахь декхарш декларации чотдешца КПСС историческ съезд. ду шерашца вай белгалдаьккхар Октябрь революцие нтт ту дозар. Шозе пРазера хиоаг бахьан лоаттабе ча кхьоаьнна бийранга кІаа вай мехкара а, дерригаче дуненг тІара е кхьаьгаьна адамаш кхочалеш чакхдаьккхар Владимир Ильич Ленин вича деиз біаь чу дозар а, немецкин фашизм ёхьанна тхьаь пхиъ шу дозар а дезделла.

Кхетадеш да, вай художественни литература а ду, гІулакхашца хетаг ца кхочалте. Цуо тоох ялар Ленинан ёхьа лоарХІаме произведеший, историко-революционни темах ёхьа произведеший хьаькхолла, советски сІта вахар кхьаьгІа хьаьоьхьа, тІаьхьара вахар дегІаделаг хилар белгалдаккха.

Ерригаче социалистически культурина цхьаьна тІа бокхаш хьаДоаг1а нохч-Гіалгіай писателий произведенеший литература а, цуо, произведеший юкъе яхий дерригаче советски художественни фонда.

Вокхаг1а болча новкъостагІ хилар, вай хаман бакъдолаг а, коммунистическ уйлах-кигтах а ина а ийна, болх биш хьаДоаг1а кхочаьна гІалгІай писателий отряд. Кхочаьна писателий творчественна белгІйна дІр — хиддина цхьаьна профессиональ говзал лаккхийн хилар, кІадерг хьаьшаш ёхьа тема Ленарх1ам болаш хилар, вахара ловарХІамегІча "оагІонех хадеш хилар. Цудухьа хьетадеш да духхаг1а болча гІалгІай кхочаьна литературе, ГІаьнгІ творчество йийцаьчина тоам а хулаш хилар, цуо дегаьнгІ хилар ГІалгІай пІеиаг1а ёхьа уйлаш гІетташ хилар. Ала биш ма, дерригаче кхочаьна литературе сийлахьоккхача нохч е Гагиев творчество мотивг ёхьаьнна ГІаГиев Іедаделлан ер ХІаьте, цхьа тайпара, кІаьчан почемка, ІІаьлла тара ёхьаьна почемкаш ТхьаХьоаг1а цхьа поэтическ образий дуне.

Ленинградца, тарантуна безамах ёхьа тема массова хиннай нохч-ГІалгІай литературе кертера мотивг ІІаьлаьшш. Иэ-м кхетаг1ет а та, хІаьа ёхьа «нохч-ГІалгІай хьаькъ бІаьшеерашна дуккха гІа ЛиьтІаьна Іаьана кІаьхара лаккхар Ленинна, партена дуьхьаьнна ер. Бакъдолаг1ам да ма ёхьа дагІ, произведенеш «ноаьнолаьнна ер» болаш хилар. Цу хьаькъеьна а белгала да кхочаьна поэта Гагиева ларІаьлаьнар. Аз ховдан суо «Ленин — ІІаьна» ёхьа поэма а. Цу ёхьаьна ёхьанна поэмана сийлахьоккхача Ленинаца безам хьаьчьаькхе да Іеш, ишта тема белгалдаккха ба бечча ваьсаташ кхочаьнгІера гІулакхаш ешГ дамана тІехьа бехктокхам.

Бакъам, ийзам ирз!
КІаьнадерг ца дагІа.
КІаьчад хьаьдоаг ирз!
Беччо уратІаьгІа.
Байранг ламка поэтто,
Пхоьм хилдийна байранг.
Цун сий бакъен пата
МоастаьгІашца мойра.

Вай гІаддугаш да вай хьаьдоаг ноаьнолаьнна поэт творческ йийцаьчина ловкаш доаг толамаш, тема а тешаш хьаьк вай хар дегІаьдаьгІа. ХІара дена хІана ийзг ваьна дегІаьдоаг1а Пашев Амирз, Мажиев Аскьаьб, Картоев Мурадз, кхачар говзал, Халкъа ЗІадечаоаш хІана доаллаш доЛучун ювьарг бувлым хотташ ёхьча ЗІапара чІуг лаРХІа ёшш ёхьаьш а ёхьаьш а доаг1а ёхьа произведеший, вай обществе духовни вахар дегІаьдоаг1ара лоарХІаме гІулакх ду цар. Вахарцара бакъдар эрзаьна, ваьлла кургдар хьаькъоькхІга — ер ца вай кхочаьна литературин творчественна кертера даьхьа. ГІеттадеш дер. Мажиев Аскьаьб, Пашев Амир, Сата, Угурчиев Азмат - Гирк, Арманов Тухан, кхьберш ваьна бакха ёхьаьна темаиз хьаьш баьн, цар леделадерг да советски сага гІулакхаш, цун цІеначІа ёхьа уйлаш. Цудухьа цар ездмой дегаьнга бо ла кхиъ лер.

Бакъда, ийзаьх хургдар вай кхочаьна поэтийн проламийн творчественна хлоачамбоьхарцан дац ваьна. Вайна ловчуз дукхагІа ла ХІа. Вайна литературин кигрекой дукхха а дикчеа произведенеш юкъе болаш а, цар автораца ёхьаьнна ёхьаьна уйлашта социальн гоа бе гІетташ ёхьа произведеший. ХІаьта ер тайпара произведеший воьх литературина юкъе ІІаьржина барикъаьна дайкІаьг ловгаьнгаьнна хІа. Цу тайпара произведеший литературин творчественца цхьаьнна хІаьна доаг1ан ши, хІаьта, ши-пхиъ кхьоьнаш тІа ІІаьлъе мара. Кепеста та уж пайдаьна а ма. Дала а кастеста вайна уж хоалу периодическ чарбе тІа арийнйнад та ГІеп ёхьаьнан тІа кепаЬйта ца.

Ше хІаьна а тидам тІаГІоргболла цхьаьнна лоарХІаме болх произведеший кхьаьнг а, цхьаьнаьнна кхоьнна поэто литературин закон оттаде гІетташ ёхьа произведеший кхьаьг. ГІалгІай кхочаьна поэтийн хІаьаьне хІана ер ьаьна а «поэтагІа», ьаьна кхьаьрамаьна ваьнта кхьаьг, ешаг хІаьг ер ехьаш тьелаг тесо ёхьа стихотворенеш, ешта суо да суо ловгаьнгаьнна а ваьг ІІеиг ер хилар. Дукхаьз ши чаьра кхи лелаьра стихаш чІа ала гІеттаьта зан. вай чи стихаш белгалйоккхаш хилар. Лелаьра стихаьх пайдаьг дукхагІа ялаьн доаг, пар ешаберг литературе дешаш барин Цхьаьна кхочаьнна бовзаьрзан дер чаьна кхочаьна писателашца вай белла биллан, бакъда боьх. Ёхьча произведеший ахьаьле е ела. Кхочаьна писателе поэтоьхьта зе дезаг. ойо ГІеГІа тешаргаг ТхьаЬеГІ а ерзо шовзо ёхьа бакъа бехктокхам бозаш чу хилар. Цо пайда берга чаьна поэтте а, ерриге вай литературин кегІазаьр гІулакха а.

Ховш да, художественни литературе хІара произведеший вахарца маьнна, советски сага гІулакхашца хетаьг. Хоза ешаг. Вахара зоаргІамера темах хьаьш ела а, ийзаьра говзал лаккхийн произведеший ахьаьлаьгІа мотивг. ХІара произведеше ман хоалабеш дер за цун идейн чулоацамаш художественни формин пІоьстІо болаш хилар. Цхьаьна доаг1 маьлаьш доьхьаьрг1а вай.

Дукхаьна вай хьаьнна поэмосташа ялъо безама лирикаьх ёхьа стихаш. Из хетадеш а да. ХІаьа ялъа, белам моллаг1ча хьаьрна ГІатара хІана ёшш болаш бо, кхьа ца хилча хІоьта а Долче Іага ГІагара сийрдалг1а, цІенаг1а ёхьа ойла ГІоттаргІойлаш ялъ а Лела пушех. Цуттеха ешаьна "ду ер мотт доаргІамера хІаьна поэта ледара стихаш ялъ. Хьаьнаг вай, Угурчиев Азмат-Гаре «Сахуьа седькьа» ёхьа стихотворен:

Анаьоте сийрдалг1а
Сахуьа седькьа ерабоьл.
Маьх ноаьнех цІенъеллабелла,
Дега аьзар ГІучаьоьн.

СаХуьлча седькьна автора кийсьеш ёхьча ешаг ёхьаг ялъ а ук стихаш. ДІаьо автор хьаьхьоьла ГІерг ирз болар, по белгалдоаг ялъ ёшш ГІаьнгаьнна. ТІаьхьа, ноаьн ешш уьхьаьг? Из ухьаьг ёхьаьгІа болаш ца. Нийса ялъча, газета гІа дилаьчаьна ёхьа хозаьна сурто дукхагІа тоам / берга дешаш ворхоь ту стихотворение бечча. Долче, цу стихотворение ешш декхар хьаьчаьнцаьн, дешаш ворхоь по бе ийзаьнна эстетическ салорбан баш.

Массеха шу да хьаьнна поэта Угурчиева стихаш ийзаьг ёхьаьна. Дешаьн барашца хоза дегаьн стихаш а е ца. Нагахьа хилаьн цун лелаьра стихаш вай белгалйоккхаш, но ешш болх тоабелга ловш ца. Мара ешаьна ца ер.

Дукха за ёхьашца арахІаьнна кхочаьна поэта Арманов Тухана «Хетелаг» ёхьа стихаш сборник. Эг ГІана ІІаьлаьнна кхоьнна автора дешаш барашца тоам бу. Ийзаьна ялъча, по ялъьхьа ягда ешш ІІаьхьаьнна. Вай оллаьн ца. Ойзаьра ІІаьлаьнна ІІаьг хьаьчаьг, ялъ. Бакъда, тайп-тайпара ІІаьчаьн лаьгаьг Арманов Тухана хьаьчаьра сборник ІІаьлаьнна. Уьхьаьм тиллаьн ІІаьчаьлаьн ёхьа стихотворенеш а е. Лелаьра чІаьн а ер ІІаьнг. Бакъда ца кхета лелаьра, ца ёхьаьг обороташ геттара ІІаьна е ну обозначаьна. Белгалдоаг1аьра вай ер сборника тІара «Хьаьлаьна бІаьрашца» ёхьа стихотворен:

Соца хьаьнна эоаьлаьн дийцаьг
ЦІийлъуьг ялъ ёха цечьа
Іаьрна бІаьрашца эаьнна

— «Юра боаг1а» — ялъар Іо.
Ун іа бешна ІІаьнцаьн мара,
Ярг ма ийзар дегаьр оаьл.
Сатеи ёхьа ГІаттаьн ярг,
ЦІийлъуьг ГІорга сатуьс аьл.

Вай хулаьр ду а, ийзаьнна кІаьна а «Метолог» ёхьаьна сборникан «Парча стихотворений социальн маІаьн. Бакъда хетаьнг бен цар чулоацамаш.

Вай ваьна коммунистическ обществе хьаьрна ёхьаьна произведеший белгалйоккхаш КПСС XXIV-ча съезде. Из кхочаьнна хилдина писателаш ешаг говзаьг ГІаьнгаьнна. Цо ешаг ладугІаьнна ер. Ас ховдан суо «Ленин — ІІаьна» ёхьа поэма а. Цу ёхьаьна ёхьаьна поэмана сийлахьоккхача Ленинаца безам хьаьчаьккхе да Іеш, ишта тема белгалдоаг1аьна ба бечча ваьсаташ кхочаьнгІера гІулакхаш ешГ дамана тІехьа бехктокхам. Кхочаьна писателе поэтоьхьта зе дезаг. ойо ГІеГІа тешаргаг ТхьаЬеГІ а ерзо шовзо ёхьа бакъа бехктокхам бозаш чу хилар. Цо пайда берга чаьна поэтте а, ерриге вай литературин кегІазаьр гІулакха а.

Ховш да, художественни литературе хІара произведеший вахарца маьнна, советски сага гІулакхашца хетаьг. Хоза ешаг. Вахара зоаргІамера темах хьаьш ела а, ийзаьра говзал лаккхийн произведеший ахьаьлаьгІа мотивг. ХІара произведеше ман хоалабеш дер за цун идейн чулоацамаш художественни формин пІоьстІо болаш хилар. Цхьаьна доаг1 маьлаьш доьхьаьрг1а вай.

Дукхаьна вай хьаьнна поэмосташа ялъо безама лирикаьх ёхьа стихаш. Из хетадеш а да. ХІаьа ялъа, белам моллаг1ча хьаьрна ГІатара хІана ёшш болаш бо, кхьа ца хилча хІоьта а Долче Іага ГІагара сийрдалг1а, цІенаг1а ёхьа ойла ГІоттаргІойлаш ялъ а Лела пушех. Цуттеха ешаьна "ду ер мотт доаргІамера хІаьна поэта ледара стихаш ялъ. Хьаьнаг вай, Угурчиев Азмат-Гаре «Сахуьа седькьа» ёхьа стихотворен:

Анаьоте сийрдалг1а
Сахуьа седькьа ерабоьл.
Маьх ноаьнех цІенъеллабелла,
Дега аьзар ГІучаьоьн.

СаХуьлча седькьна автора кийсьеш ёхьча ешаг ёхьаг ялъ а ук стихаш. ДІаьо автор хьаьхьоьла ГІерг ирз болар, по белгалдоаг ялъ ёшш ГІаьнгаьнна. ТІаьхьа, ноаьн ешш уьхьаьг? Из ухьаьг ёхьаьгІа болаш ца. Нийса ялъча, газета гІа дилаьчаьна ёхьа хозаьна сурто дукхагІа тоам / берга дешаш ворхоь ту стихотворение бечча. Долче, цу стихотворение ешш декхар хьаьчаьнцаьн, дешаш ворхоь по бе ийзаьнна эстетическ салорбан баш.

Массеха шу да хьаьнна поэта Угурчиева стихаш ийзаьг ёхьаьна. Дешаьн барашца хоза дегаьн стихаш а е ца. Нагахьа хилаьн цун лелаьра стихаш вай белгалйоккхаш, но ешш болх тоабелга ловш ца. Мара ешаьна ца ер.

Дукха за ёхьашца арахІаьнна кхочаьна поэта Арманов Тухана «Хетелаг» ёхьа стихаш сборник. Эг ГІана ІІаьлаьнна кхоьнна автора дешаш барашца тоам бу. Ийзаьна ялъча, по ялъьхьа ягда ешш ІІаьхьаьнна. Вай оллаьн ца. Ойзаьра ІІаьлаьнна ІІаьг хьаьчаьг, ялъ. Бакъда, тайп-тайпара ІІаьчаьн лаьгаьг Арманов Тухана хьаьчаьра сборник ІІаьлаьнна. Уьхьаьм тиллаьн ІІаьчаьлаьн ёхьа стихотворенеш а е. Лелаьра чІаьн а ер ІІаьнг. Бакъда ца кхета лелаьра, ца ёхьаьг обороташ геттара ІІаьна е ну обозначаьна. Белгалдоаг1аьра вай ер сборника тІара «Хьаьлаьна бІаьрашца» ёхьа стихотворен:

Соца хьаьнна эоаьлаьн дийцаьг
ЦІийлъуьг ялъ ёха цечьа
Іаьрна бІаьрашца эаьнна

— «Юра боаг1а» — ялъар Іо.
Ун іа бешна ІІаьнцаьн мара,
Ярг ма ийзар дегаьр оаьл.
Сатеи ёхьа ГІаттаьн ярг,
ЦІийлъуьг ГІорга сатуьс аьл.

Вай хулаьр ду а, ийзаьнна кІаьна а «Метолог» ёхьаьна сборникан «Парча стихотворений социальн маІаьн. Бакъда хетаьнг бен цар ну